

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 161

van **MAAIKE DE VREESE**

datum: 5 januari 2024

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Oekraïense vluchtelingen - Tewerkstelling en verplichte inschrijving bij VDAB

Eind februari 2022 brak de verschrikkelijke oorlog uit in Oekraïne en sloegen miljoenen mensen op de vlucht. De Vlaamse Regering heeft toen snel geschakeld met de oprichting van een taskforce en de lancering van een actieplan. De vluchtelingen uit Oekraïne krijgen van de Europese Unie automatisch het bijzonder statuut van tijdelijk ontheemde. Daardoor krijgen ze gedurende een jaar bescherming zonder dat ze asiel (verzoek om internationale bescherming) hoeven aan te vragen.

Oekraïense vluchtelingen hebben onmiddellijk recht op een A-kaart. Daarmee opent men alle rechten zoals voor andere legaal verblijvende vreemdelingen: equivalent leefloon, aansluiting ziekteverzekering, toegang arbeidsmarkt, groeipakket enzovoort. Aangezien de betrokkenen recht hebben op een equivalent leefloon ligt de begeleiding en de activering in handen van het OCMW.

Samen met Axel Ronse heb ik in het verleden meermaals gepleit voor de verplichte inschrijving van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne bij VDAB. Op 19 april 2023 werd daartoe een decreet goedgekeurd en op 15 mei 2023 verscheen het in het Staatsblad.

In opvolging van mijn schriftelijke vraag nr. 9 van 2 oktober 2023 graag de volgende vragen. Graag de gegevens ook bezorgen in een Excelbestand.

1. Hoeveel Oekraïense vluchtelingen zijn er momenteel in het land en in Vlaanderen? Hoeveel Oekraïners zijn er momenteel op beroepsactieve leeftijd in het land en in Vlaanderen? Kan de minister een overzicht geven per jaar en per maand? Welke trend tekent zich af?
 - a) Hoeveel van hen hebben al effectief gewerkt (zowel in absolute cijfers als in procenten)? Hoeveel van hen zijn momenteel nog aan de slag (zowel in absolute cijfers als in procenten)? Het is daarbij belangrijk dat we een totaalbeeld hebben van de situatie in Vlaanderen. Kan de minister een overzicht geven per jaar en per maand? Welke trend tekent zich af?
 - b) Kan de minister een overzicht geven van het aantal Oekraïners dat werkt/gewerkt heeft via registratie bij VDAB en van het aantal Oekraïners dat werkt/gewerkt heeft zonder registratie bij VDAB? Kan de minister een overzicht geven per jaar en per maand? Welke trend tekent zich af?
2. Hoeveel Oekraïense vluchtelingen zijn ingeschreven bij VDAB? Hoeveel Oekraïners hebben zich aangemeld bij VDAB? Hoeveel van hen hebben gewerkt? Hoeveel van hen

zijn momenteel nog aan de slag? Hoe evalueert de minister die tendens? Kan de minister een overzicht geven per jaar en per maand? Welke trend tekent zich af?

- a) Kan de minister een overzicht geven van de totaalcijfers en per provincie?
 - b) In welke sectoren zijn de Oekraïners tewerkgesteld?
 - c) Kan de minister een overzicht geven van het opleidingsprofiel (hooggeschoold/middengespoold/kortgeschoold)?
 - d) Kan hij een overzicht geven per leeftijdscategorie?
 - e) Kan hij een opdeling maken tussen het aantal mannen en vrouwen?
 - f) Kan hij een overzicht geven van het taalniveau van de Oekraïense vluchtelingen? Wat is de kennis van het Nederlands?
 - g) In hoeveel taalopleidingen werd al voorzien via VDAB? Hoeveel extra taalopleidingen zullen er komen? Wanneer zullen ze operationeel zijn?
 - i. Kan de minister een overzicht geven van de basisopleidingen en andere taalcoaching?
 - ii. Hoeveel taalcoaches zijn er momenteel actief? Hoeveel taalcoaches werden al aangevraagd?
 - h) Kan de minister toelichten op welke manier en via welke partners ze momenteel naar een job zijn begeleid?
 - i) Hoeveel vacatures werden door werkgevers aangemeld via #werkplekvrij? Kan de minister een overzicht geven van het aantal vacatures?
3. Hoe evalueert de minister de impact van het decreet omtrent de verplichte inschrijving? Hoeveel van de Oekraïense vluchtelingen hebben zich vanaf de verplichting aangemeld bij VDAB? Hoeveel van hen hebben gewerkt (in absolute getallen en in procent)? Hoeveel van hen zijn momenteel nog aan de slag (in absolute getallen en in procent)?
- a) Op welke manier heeft dat een impact op de tewerkstellingskansen en het ondersteuningsaanbod van VDAB, bijvoorbeeld competentieversterkende acties, werkplekcleren enzovoort?
4. Welke budgetten reserveert VDAB voor de begeleiding van de Oekraïense vluchtelingen in 2024? Hoeveel werd er in totaal in 2023 besteed?
5. Hoeveel Oekraïense vluchtelingen die een equivalent leefloon ontvangen, waren of zijn aan de slag in het kader van artikel 60/TWE OCMW? Hoe verhoudt zich dat met de tewerkstelling via artikel 60/TWE OCMW van de rest (andere groepen)? Hoe evalueert de minister het aantal Oekraïense vluchtelingen die via dat kanaal aan de slag gaan?
- a) Kan de minister een overzicht geven van de Oekraïense vluchtelingen die begeleiding kregen via artikel 60/TWE OCMW? Graag een overzicht per gender, leeftijd,

opleidingscategorie en gemeente en dat sinds februari 2022 tot en met 2023. Hoe evalueert de minister de tendens?

- b) Kan de minister daarnaast een overzicht geven van het aantal Oekraïners die werden begeleid per ander werkplekinstrument (WES, IBO enzovoort)? Graag een overzicht per gender, leeftijd, opleidingscategorie en gemeente en dat sinds februari 2022 tot en met 2023. Hoe evalueert de minister de tendens?
- c) Hoeveel en welke OCMW's doen een beroep op VDAB voor de begeleiding van de Oekraïense vluchtelingen naar werk? Graag een overzicht per gemeente en sinds februari 2022 tot en met 2023. Kan de minister een overzicht geven per jaar en per maand?

ANTWOORD

op vraag nr. 161 van 5 januari 2024

van **MAAIKE DE VREESE**

1. a) Hiervoor verwijs ik naar Statbel: <https://statbel.fgov.be/nl/visuals/oekraiense-ontheemden>.

b) 8.194 van alle tijdelijk ontheemde Oekraïners op beroepsactieve leeftijd (37%) hebben al werkervaring opgedaan in Vlaanderen (STATBEL cijfers tem Q3 2023). Wij beschikken niet over gegevens hoeveel % hiervan nog steeds aan het werk is, noch over maandgegevens. STATBEL levert de cijfers op kwartaalbasis aan.

Vlaams Gewest: Tijdelijk ontheemde Oekraïners (tussen 18 en 65 jaar) - Gegevens STATBEL						
Jaarkwartaal	2022-Q2	2022-Q3	2022-Q4	2023-Q1	2023-Q2	2023-Q3
Aantal (STATBEL)	14.683	17.471	18.753	20.106	20.933	22.144
Aantal Gewerkt (STATBEL)	2.436	4.037	4.847	5.697	7.038	8.194
Aandeel Gewerkt (STATBEL)	16,6%	23,1%	25,8%	28,3%	33,6%	37,0%

Eind december waren 14.779 Oekraïners ingeschreven bij VDAB. Bij hen ligt het aantal met werkervaring hoger dan gemiddeld. 6.599 (45%) van hen heeft al gewerkt of is nog aan de slag. 4.045 (27%) van hen zijn nog steeds aan het werk. De evolutie cumulatief per maand is als volgt:

Tijdelijk ontheemde Oekraïners met VDAB dossier: Aantal gewerkt en aan het werk einde van de maand

Observatieperiode	Aantal	Gewerkt	Aandeel gewerkt	Waarvan nog aan het werk einde maand	Aandeel nog aan het werk einde maand
2022-03	147	8	5%	7	5%
2022-04	1.068	128	12%	75	7%
2022-05	1.869	375	20%	267	14%
2022-06	2.851	655	23%	464	16%
2022-07	3.479	933	27%	506	15%
2022-08	4.273	1.225	29%	818	19%
2022-09	5.034	1.570	31%	1.034	21%
2022-10	5.688	1.882	33%	1.145	20%
2022-11	6.242	2.164	35%	1.328	21%
2022-12	6.615	2.407	36%	1.337	20%
2023-01	7.397	2.696	36%	1.726	23%
2023-02	8.216	2.996	36%	1.915	23%
2023-03	9.567	3.349	35%	2.172	23%
2023-04	10.269	3.665	36%	2.130	21%
2023-05	10.890	3.984	37%	2.642	24%
2023-06	11.581	4.441	38%	2.993	26%
2023-07	12.230	4.825	39%	3.119	26%
2023-08	12.856	5.144	40%	3.393	26%
2023-09	13.433	5.611	42%	3.401	25%
2023-10	14.035	6.005	43%	3.952	28%
2023-11	14.485	6.353	44%	4.248	29%
2023-12	14.779	6.599	45%	4.045	27%

2. We constateren een gestage toename van het aandeel met werkervaring. Het aandeel tijdelijk ontheemde Oekraïners dat op het einde van de maand nog aan het werk is, neemt ook maandelijks toe. Eind december is er een lichte daling van het aandeel aan het werk, wat mogelijks te maken heeft met interim- of andere tijdelijke contracten die niet werden verlengd tijdens de eindejaarsfeesten. Deze opmerking geldt overigens voor de overige maanden. We zien dat Oekraïense tijdelijk ontheemden vaak met interim- of andere tijdelijke contracten aan de slag zijn waardoor de cijfers op het einde van de maand een foto zijn van de situatie op de laatste werkdag van de maand.

a) Zie vorige tabel.

Eind december 2023 waren 14.779 Oekraïners ingeschreven bij VDAB. 6.599 (45%) van hen heeft al gewerkt of is nog aan de slag. 4.045 (27%) van hen zijn nog steeds aan het werk. De indeling volgens de huidige provincie van verblijfplaats is als volgt:

Werkervaring per provincie van verblijfplaats					
Provincie Verblijfplaats	Aantal	Gewerkt	Aandeel gewerkt	Waarvan nog aan het werk einde maand	Aandeel nog aan het werk einde maand
Antwerpen	6.223	2.872	46,2%	1.905	30,6%
Oost-Vlaanderen	2.590	1.104	42,6%	653	25,2%
West-Vlaanderen	1.991	1.008	50,6%	527	26,5%
Vlaams-Brabant	2.054	734	35,7%	456	22,2%
Limburg	1.367	716	52,4%	414	30,3%
Brussels HG	404	122	30,2%	73	18,1%
Buiten Vlaanderen en Brussels HG	131	39	29,8%	15	11,5%
	6	4	66,7%	2	33,3%
Onbekend	13	0	0,0%	0	0,0%
Total	14.779	6.599	44,7%	4.045	27,4%

b) De indeling naar sector is als volgt:

Aantal gewerkt en aan het werk volgens sector				
Sector Tewerkstelling	Gewerkt	Aandeel gewerkt	Aan het werk einde maand	Aandeel aan het werk
01. Primaire sector	330	5,0%	35	0,9%
02. Dranken, voeding en tabak	240	3,6%	86	2,1%
03. Textiel, kleding en schoeisel	30	0,5%	13	0,3%
04. Grafische nijverheid, papier en karton	23	0,3%	9	0,2%
05. Chemie, rubber en kunststof	69	1,0%	26	0,6%
06. Vervaardiging van bouwmaterialen	21	0,3%	11	0,3%
07. Metaal	99	1,5%	59	1,5%
08. Vervaardiging van machines en toestellen	45	0,7%	21	0,5%
09. Vervaardiging van transportmiddelen	30	0,5%	16	0,4%
10. Hout- en meubelindustrie	17	0,3%	7	0,2%
11. Overige industrie	13	0,2%	6	0,1%
12. Energie, water en afvalverwerking	26	0,4%	16	0,4%
13. Bouw	383	5,8%	218	5,4%
14. Groot- en kleinhandel	767	11,6%	471	11,6%
15. Transport, logistiek en post	360	5,5%	197	4,9%
16. Horeca en toerisme	572	8,7%	250	6,2%
17. Informatica, media en telecom	51	0,8%	34	0,8%
18. Financiële diensten	15	0,2%	10	0,2%
19. Zakelijke dienstverlening	1.640	24,9%	1.205	29,8%
20. Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	124	1,9%	58	1,4%
21. Diensten aan personen	136	2,1%	80	2,0%
22. Ontspanning, cultuur en sport	77	1,2%	17	0,4%
23. Openbare besturen	442	6,7%	376	9,3%
24. Onderwijs	111	1,7%	71	1,8%
25. Gezondheidszorg	46	0,7%	31	0,8%
26. Maatschappelijke dienstverlening	322	4,9%	258	6,4%
27. Overige dienstverlening	21	0,3%	9	0,2%
Total	6.599	100,0%	4.045	100,0%

c)

Studieniveau- toestand 15 januari 2024		
Studieniveau	Aantal	Aandeel
01 Kortgeschoold	3.634	24,3%
02 Middengespoold	4.095	27,3%
03 Hooggeschoold	7.247	48,4%
Total	14.976	100,0%

Van de 14.976 ontheemden die ingesohreven zijn bij VDAB op 15 januari 2024:

- zijn er 3.634 ontheemden kortgeschoold (24,3%).
- zijn er 4.095 ontheemden middengespoold (27,3%)
- zijn er 7.247 ontheemden hooggeschoold (48,4%)

d)

Leeftijdsgroep - Toestand op 15 januari 2024			
Leeftijdsklasse	Leeftijdsgroep	Aantal	Aandeel
-25 jaar	01) -18 jaar	111	0,7%
	02) 18 tot en met 19 jaar	697	4,7%
	03) 20 tot en met 24 jaar	1.362	9,1%
	Total	2.170	14,5%
25 tot en met 39 jaar	04) 25 tot en met 29 jaar	1.637	10,9%
	05) 30 tot en met 34 jaar	1.920	12,8%
	06) 35 tot en met 39 jaar	2.535	16,9%
	Total	6.092	40,7%
40 tot en met 59 jaar	07) 40 tot en met 44 jaar	2.318	15,5%
	08) 45 tot en met 49 jaar	1.758	11,7%
	09) 50 tot en met 54 jaar	1.149	7,7%
	10) 55 tot en met 59 jaar	715	4,8%
	Total	5.940	39,7%
60 en+	11) 60 tot en met 64 jaar	635	4,2%
	12) 65 jaar en +	139	0,9%
	Total	774	5,2%
Total		14.976	100,0%

e)

Geslacht - toestand 15 januari 2024		
Geslacht	Aantal	Aandeel
Man	4.691	31,3%
Vrouw	10.285	68,7%
Total	14.976	100,0%

- f) Oekraïense ontheemden, zoals alle andere klanten, geven zelf aan hoe zij hun taalniveau zien. Deze cijfers zijn m.a.w. het resultaat van een zelfinschatting door de klant. Ze zijn geen weerspiegeling van de stappen gezet door de AgII (Agentschappen Integratie en Inburgering) en Onderwijs inzake taalverwerving van het Nederlands bij tijdelijk ontheemden.

Hierna volgt een overzicht hiervan:

Kenniss Nederlands- Toestand op 15 januari 2024		
Kennis Nederlands	Aantal	Aandeel
1.Geen kennis	7.735	51,6%
2.Beperkte kennis	6.137	41,0%
3.Goede kennis	1.041	7,0%
4.Zeer goede kennis	63	0,4%
Total	14.976	100,0%

Voor wat betreft de verwerving van het Nederlands wordt via Onderwijs en Inburgering gewerkt. U kunt de cijfers hiervoor opvragen bij ministers Weyts en Rutten.

- g) Gezien basisopleidingen Nederlands de bevoegdheid zijn van het domein Onderwijs, zijn de meeste acties Nederlands voor anderstaligen vanuit de dienstverlener 'Onderwijs'. VDAB focust zich op sector- of jobspecifieke taalopleidingen. Vermits de talenkennis van de Oekraïners initieel erg laag was, is er eerst en vooral hierop ingezet. Maatregelen als een IBO waren initieel vaak te hoog gegrepen, omdat het Oekraïens bv. Ook een ander geschrift kent dan ons Latijns geschrift.

Nederlands voor anderstaligen per dienstverlener - eind december 2023		
Dienstverlener	Aantal acties	Unieke personen
1. VDAB	318	282
2.3. Onderwijs	83.702	11.250
2.8. Partner (detail-indeling niet beschikbaar)	1	1
2.9. Andere partner	200	108
Total	84.221	11.266

i.

Totaal aantal acties per soort en unieke bereikte personen per soort actie - December 2023		
Indeling acties	Aantal acties	Unieke personen
1) Nederlands voor anderstaligen	84.221	11.266
2) IBO	457	441
3) Jobcoaching	217	216
4) TWE	540	530
5) Bemiddeling door partners	600	584
6) Competentieversterking	1.715	1.074
7) Persoonlijke dienstverlening	11.521	7.298
8) Andere intensifiërende acties	6.234	2.561
Total	105.505	12.795

ii. Op 31.12.23 zijn er 142 NT2-instructeurs/coaches of 119,59 VTE actief bij VDAB. Wij hebben geen zicht op het aantal taalcoaches van partners.

h) Van de 14.779 ontheemden hebben er 7.298 ontheemden persoonlijke dienstverlening ontvangen van VDAB en andere partners richting een job.

Het aantal acties en unieke bereikte personen omtrent OCMW is onvolledig. We beschikken niet over het totaal aantal gegevens van het aantal ontheemden die een toeleiding naar werk hebben ontvangen van het OCMW (zonder tussenkomst van VDAB).

Persoonlijke dienstverlening per dienstverlener - December 2023		
Dienstverlener	Aantal acties	Unieke personen
1. VDAB	10.550	7.074
2.1. GTB	157	90
2.2. OCMW	448	425
2.3. Onderwijs	6	6
2.9. Andere partner	347	331
3. Onbekend	13	13
Total	11.521	7.298

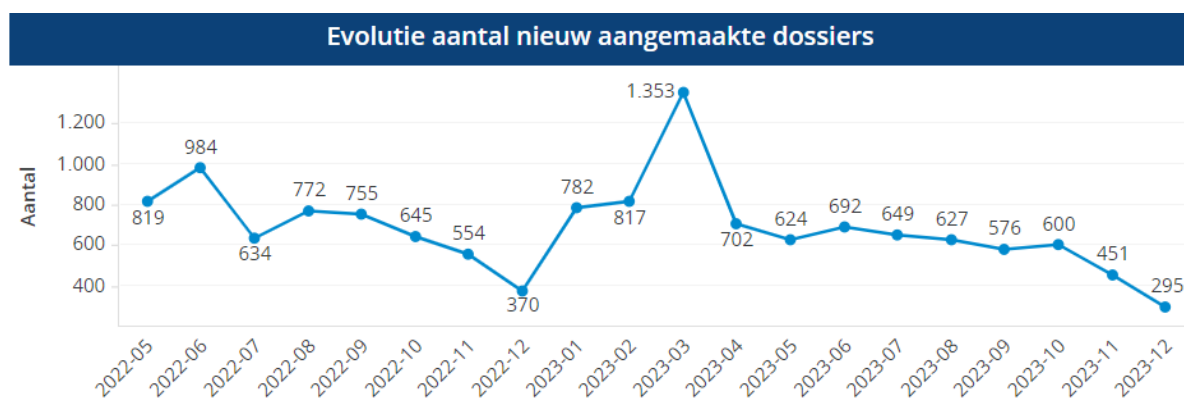
i)

Ontvangen vacatures #werkplekvrij - periode maart 2022- december 2023	
Provincie Bedrijf	Ontvangen
Antwerpen	4.689
Brussels HG	50
Buiten Vlaanderen en Brussels HG	7
Limburg	4.027
Oost-Vlaanderen	4.033
Vlaams-Brabant	2.268
West-Vlaanderen	2.983
Total	18.057

In totaal heeft VDAB 18.057 vacatures #werkplekvrij ontvangen sinds de lancering ervan. Op 15 januari 2024 noteren we 2.118 openstaande vacatures #werkplekvrij.

Openstaande vacatures - toestand op 15 januari 2024	
Provincie Bedrijf	Openstaand
Antwerpen	527
Brussels HG	1
Buiten Vlaanderen en Brussels HG	2
Limburg	471
Oost-Vlaanderen	525
Vlaams-Brabant	221
West-Vlaanderen	371
Total	2.118

3. We zien dat er een piek was in maart 2023 (voor de verplichte inschrijving. Na de in voege treding zien we de eerst volgende maanden een vrij continu aantal (+-600) inschrijvingen per maand.

Wij hebben enkel per inschrijvingsjaar gegevens rond werkervaring:

Werkervaring - volgens jaar aanmaak dossier - toestand op 15 januari 2024					
Jaar Aanmaak Dossier	Aantal	Gewerkt	Aandeel gewerkt	Waarvan nog aan het werk	Aandeel nog aan het werk
2022	6.611	3.884	59%	2.629	40%
2023	8.168	2.796	34%	1.702	21%
2024	197	39	20%	27	14%
Total	14.976	6.719	45%	4.358	29%

- a) Wat de impact op de tewerkstellingskansen betreft, worden Oekraïense ontheemden binnen hun traject naar werk meegenomen in de vernieuwde vacaturewerking, net zoals elk ander anderstalig talent. Het ondersteuningsaanbod van VDAB en haar partners - inclusief competentieversterking en werkplekleervormen - staat open voor iedere werkzoekende burger en dus ook voor tijdelijk ontheemden.
4. Voor de verschillende ondersteunende maatregelen zijn in 2023 middelen voorzien voor een bedrag van 7.348K euro waarvan op 30 juni 2023 4.603K euro werd besteed.

Voor de verschillende ondersteunende maatregelen zijn in 2024 middelen voorzien voor een bedrag van 6.427K euro

5. In totaal werden er 496 TWE-OCMW-trajecten opgestart in de periode maart 2022 tot en met november 2023. Het gaat hierbij om 486 unieke klanten.

Deze trajecten zijn vrij uitgebreid en extensief in tijd, waardoor er bij 2 metingen in de tijd ook maar slechts een beperkt aantal is afgerond en naar uitstroom kan gekeken worden.

- Aantal beëindigde TWE-trajecten met eerste resultaatmeting (een dag na TWE traject):
 - 20 van de 83 afgeronde trajecten (24,10 %)
- Aantal beëindigde TWE-trajecten met tweede resultaatmeting (3 maanden na TWE traject):
 - 18 van de 57 afgeronde trajecten (31,58 %)

Uit het Oekraïne-onderzoek van VDAB leren we dat de ontheemden absoluut willen werken, meer financiële zelfredzaamheid willen bekomen en vaak ook hier een nieuw leven willen opbouwen - als ze hier hun plaats vinden. Dat betekent in de praktijk naast huisvesting ook een goede job die aansluit op hun vaardigheden en competenties. Het is belangrijk, uiteraard ook in het licht van al die moeilijk in te vullen vacatures, dat OCMW's, VDAB en alle andere actoren alle beschikbare instrumenten inzetten om hen te ondersteunen in hun zoektocht naar werk. Vanuit dat perspectief is het zeker mogelijk dat bepaalde OCMW's TWE-OCMW inzetten. Evenwel opteren niet

alle OCMW's voor deze optie, gezien de wetgeving het niet zou toelaten om artikel 60 toe te passen bij tijdelijk ontheemden, omdat het tijdelijke statuut beperkt is in tijd. Tevens is het belangrijk dat we daarbij steeds blijven werken vanuit de behoefte aan een goede en normale job én de openstaande vacatures. Trajecten binnen TWE-OCMW zijn zeer lange en intensieve trajecten. Waakzaamheid is geboden dat we enkel de werkzoekenden met een grote afstand in de TWE-OCMW terecht komen. Werkzoekenden die klaar zijn voor de reguliere arbeidsmarkt moeten we ook zo snel mogelijk matchen op één van onze vele vacatures.

a) De indeling naar gender, leeftijd, kortgeschooldheid en gemeente is opgenomen in bijlage 2. Aangezien het statuut pas in maart 2022 in werking is getreden, hebben de data betrekking op de periode maart 2022 - november 2023.

2. Opgelet: omwille van de opdeling per jaar ligt het aantal unieke klanten hoger dan hierboven.

b) In totaal hebben 774 unieke tijdelijk ontheemde Oekraïners 880 acties werkplekklaren opgestart in de periode maart 2022 tot en met december 2023.

De indeling naar soort werkplekklaren is als volgt:

Tijdelijk ontheemde Oekraïners- aantal acties werkplekklaren			
Acties werkplekklaren	2022	2023	Totaal
Beroepsinlevingsstage	8	27	35
Beroepsverkennde stage	46	138	184
Individuele Beroepsopleiding (IBO)	135	322	457
Opleidingsstage	4	177	181
Werkervaringsstage	0	23	23
Totaal	193	687	880

De indeling van het aantal tijdelijk ontheemde Oekraïners met een actie werkplekklaren naar gender, leeftijd, scholingsgraad en provincie is opgenomen in bijlage 1.

c) In de periode maart 2022 tot september 2023 doen 282 gemeenten volledig of gedeeltelijk een beroep op VDAB voor het begeleiden naar werk van tijdelijk ontheemde Oekraïners met equivalent leefloon. Het aantal gemeenten cumulatief per maand en de lijst met gemeenten is opgenomen in bijlage 1.

BIJLAGEN

1. [Overzicht werkplekklaren en gemeenten](#)
2. [Overzicht gender, leeftijd, kortgeschoold en uitstroom](#)